

ges bírói és ügyvédvizsgáló bizottságban is, amelynek utóbb elnöke is volt. Mint jogi író nem volt termékeny, de a Jogász Egyletben és a jogászgyűléseken igen érdemes munkát fejtett ki. Egyéni jellemképének ily csonka vázolásából sem hagyható ki, hogy életének végéig nagy barátja és rajongója volt a zenének. A jogon túlterjedő érdeklődését mutatja az a halála alkalmából felemlített reminszcenia, hogy ifjabb éveiben németnyelvű verskötete jelent meg. Az a lélek, amely fiatal éveiben versekben keresett kifejezést és késő öregségében is a zene szépségében talált élvezetet, táplálta jogászai erejét is a szépre, nemesre, az igazságra való törekvésében. Az utókor hálás kegyelettel őrzi meg emlékét jogász nagyjaink között.

A férj holtának nyilvánítása után tiz hó leteltével született gyermek törvényessége, vagy törvénytelenége.

Írták: Dr. Tóth György, a Kúria bírása

(Folytatás*)

II.

Ezek után a német jog és irodalom jelenlegi állását is vázlatosan ismertetem, hogy ez is némi fényt vessen kérdésünkre.

A német birodalmi polgári törvénykönyv szerint:

18. §. Die Todeserklärung begründet die Vermutung, dass der Verschollene in dem Zeitpunkte gestorben sei, welcher in dem die Todeserklärung aussprechenden Urtheile festgestellt ist.

Ez szóhangzat szerint azonos a Pp. 734. §. IV. bekezdésével.

A holtaknyilvánítás után való házasságra nézve az 1348—1352. §-ok rendelkeznek.

A H. T. 74. §. rendelkezésének az 1348. §. felel meg, de két mondatra és két bekezdésre bontva. A II. bekezdés így szól: „Mit der Schliessung der neuen Ehe wird die frühere Ehe aufgelöst. Sie bleibt auch dann aufgelöst, wenn die Todeserklärung in Folge einer Anfechtungsklage aufgehoben wird.“

Ez az utolsó mondat a H. T. 74. §-ból hiányzik,

*Első közlemény a Polgári Jog januári számában.

azonban a Pp. 746. §-ból és a világháborúval kapcsolatos holtaknyilvánítást szabályozó rendelet (28.800/1919. I. M.) 17. §-ból foly.

1350. §. I. Jeder Ehegatte der neuen Ehe kann, wenn der für Tod erklärte Ehegatte noch lebt, die neue Ehe anfechten, es sei denn, dass er bei der Eheschliessung von dessen leben kkenntniss hatte.

1351. §. Es wird vermutet, dass der Mann innerhalb der Empfängniszeit (eines von der Frau während der Ehe geborenen Kindes) der Frau beigewohnt habe“.

E törvényes intézkedések szóhangzatából nyilvánvaló, hogy a magyar és a német jog szöveg szerint azonos, azonban a magyar és német nép lelkivilága között a családi erkölcs szempontjából nagy különbségek állapíthatók meg. A kérdésünkre vonatkozó német jogirodalom forráshelyeit az alábbiakban jelezhetem.¹³)

A német jogirodalom pontos megjelölése után ezúttal nem kívánok a részletkérdések árnyalódásaival foglalkozni, csupán azt emelem ki, hogy a német irodalomban is a vita a H. T. 74. §. rendelkezésének megfelelő 1348. §. szóhangzata körül merült fel.

A hamburgi Landesgericht (1905:III. 2.; IV. 58—1905. sz.) egész élesen állítja fel a kérdést: a ptkv. 1348. §-a a ptkv. 18. §. tartalmával szemben *kivételt* állít-e fel, hogy a holtak nyilvánított házassága a másik házasság újabb házasságáig, mint fennálló házasság érvényes?

Az eset anyakönyvi kiigazítással kapcsolatban merült fel. Rudolf V. holtaknyilvánítása 1903. V. 5-ével következett be; az elhalálozás 1897. XI. 30. napjában van megállapítva. Az anya 1901. VI. 13-án egy gyermeket szült. Az anya 1903. IX. 25-én a gyermek *nemzőjével* házasságot kötött és 1904. V. 8-án a férj annak az

¹³ 1896: *Erler*: in der D. J. Zeitung H. T. 230.

1896: *Jakobi*: Das persönliche Eherecht (46. old.)

1902: *Dernburg*: in der Festschrift für den 26. Deutschen Juristentag.

1903: *Boschau*: in der D. J. Zeitung. (VIII. évf. 3. sz.)

1903: *Neubacher*: in der D. J. Zeitung. (VIII. évf. 4. sz.)

1903: *Fuchs*: Beiträge zur Erleuterung des D. Rechts. (47. K. 753. l.)

1904: *Ritter*: Beiträge zur Erleuterung des D. Rechts. (IX. évf. 1171. old.)

1901: *Francke*: Archiv für die Civilistische Praxis. 101 K. 424. old.

1926: *Staudiger*: Kommentar zum B. G. Familienrecht IV. köt. 855. old.

anyakönyvi feljegyzését kérte, hogy a gyermeket magáénak elismeri és az anyával házasságot kötött,

Az anyakönyvi hatóság ezt a bejegyzést megtámadta. A megtámadás elutasított, mert: a házasság a férj *holtnaknyilvánítása* által 1897. XI. 30-ával megszűnt s ekként az 1901. VI. 13-án született gyermek nem a házasság fennállása alatt fogamzott. (Entsch. des R. G. in Civils. 1905. 196—9. l.)

E felfogás helytelensége nyilvánvaló, mert a ptkv. 1348. §. II. bekezdése szerint a házasság az *újabb* házasságkötéssel szűnik meg. A holtnaknyilvánító *határozat* érvényessége csak a házasságkötők jóhiszeműségével áll kapcsolatban.

Boschan 1903-ban azt az esetet beszélte meg, hogy: a férj 1900. XII. 31-ével holtnak nyilvánított. A feleség 1902. II. 20-án, B. által megtermékenyítve, egy gyermeket szült. Mi a gyermek személyi állapota? Törvényes? Törvénytelen?

Boschan a törvény (18. és 1348. §.) értelmezése rendén az *új* házasság megkötésének tényére fekteti a súlyt s véleménye szerint a holtnaknyilvánítás *előtt*, vagy *után* született gyermek törvényes, még akkor is, ha a körülmények szerint ki van zárva, hogy a gyermeket a holtnak nyilvánított nemzette volna.

Neubächer azt a nézőpontot képviseli, hogy a holtnaknyilvánításhoz az a vélelem kapcsolódik, hogy a holtnak nyilvánított meghalt abban az időben, amely a holtnaknyilvánító határozat megjelölve van.

Kérdi: E vélelem mellett van-e értelme az 1591. §-nak? A vélelem az, hogy a férj a *fogamzás idejében* a nővel nemileg érintkezett! Ezek szerint az következik, hogy az elhalt nemileg érintkezett.

Itt csak azt jegyzem meg, hogy a törvény a házasság intézményének erkölcsi tartalmát kívánja védeni s a házasság jogi fennállása alatt való születéssel szemben — a születés törvényességének a megtámadását állítja, mint jogintézményt, amely nem mehet a Neubächer természettudományi okoskodásának brutális nyersségéig. Fuchs a német ptkv. 1591. és 18. §-nak egybevetéséből arra az eredményre jut, hogy a holtnaknyilvánítás után 10 hó leteltével született gyermek nem lehet törvényes.

Dr. Ritter: a német polg. törv.-könyv 18. és 1348. §-nak értelmezésével abból indul ki, hogy: a *holtnaknyilvánítás* ténye az *élet* és *halál* tényéhez fűződő jogviszonyokban akként bírálendő el, mintha valaki a *holtnak* nyilvánítás időpontjában *tényleg* elhalt volna!

Ez helyes meglátás! Csakhogy a törvényhozó a *házasság megszűnését* nem a holtaknyilvánítás tényéhez, hanem az új házasság megkötésének tényéhez köti.

A német törvénnyel szóhangzat szerint azonos magyar törvény helyes értelmét akként kapjuk meg, ha a *vagyonjogi* kérdésekre a holtaknyilvánítás vélelmét — az ellenkező bebizonyításáig — akként kezeljük, mintha valóságos halállal állanánk szemben.

Ellenben a házassági viszony kérdésében a *holtaknyilvánítás ténye egymagában* semmiféle joghatást nem vált ki, hanem a joghatás csak akkor áll be, ha a holtaknyilvánításhoz még az *új házasságkötés is járul*.

A törvényhozó az erkölcsös társadalom viszonyait tartja szem előtt és azt veszi föl alapul, hogy a holtak nyilvánított férj neje az *új házasságkötésig* becsületes marad s ezért ezt a közbeeső időt a születések törvénytelenége által jogrendszerébe nem tudja beiktatni. A jogaikban sérelmet szenvedők azután majd incidentaliter kiküszöbölik ezt az erkölcsellenes eredményt és állapotot.

Ritter a Reichsgericht szavát kívánja hallani e kérdésben.

Francke: a Ritter gondolatmenetében oda konkludál, hogy a holtaknyilvánítás után született gyermek:

- a) törvényességét meg lehet támadni;
- b) az újabb házasság után a gyermeket törvényesnek el lehet ismerni; vagy
- c) törvénytelen gyermekként a nemzőtől tartást igényelhet.

Egyebekben a Dernburg fejtegetéseit teszi magáévá.¹⁴⁾

¹⁴ Fogalmazása szerint a helyes jogi konstrukció ez volna:

Die Ehe eines für tot erklärten Lebenden löst sich erst, dann aber für immer auf, wenn der andere Teil eine — vollgültige oder nichtige — neue Ehe eingeht;

die Vermutung des §. 1591. aber war schon durch die Todeserklärung weggefallen.

Ez a formulá egy simplex szójáték. Ha elfogadjuk, hogy holtak nyilvánított házassága csak egy másik fél új házassága által szűnik meg — akkor a házasság fennállásának a személyi állapotára vonatkozó összes következményeit is el kell fogadnia.

A törvényhozó ezt az állapotot — a család szempontjából folyamatosnak fogja fel.

A törvénytelenség állapotát — a megtámadásra — vonatkozó bírói döntések nélkül nem lehet felvenni!

Staudingen kommentárjában (1591. §.) a probléma magját kihagyja és egyénileg úgy oldja meg a kérdést, hogy: a holtaknyilvánítás után született gyermek „nem a házasság folyamán” fogamzott. De ha a férj visszatér, vagy a holtaknyilvánítás hatálytalaníttatik, akkor a holtaknyilvánítási vélelem eszik, a házasság fennálló-nak tekintendő és ekkor a gyermek — a házasság fennállása alatt fogamzott. Ez a törvény rendelkezéseivel szemben teljesen önkényes beállítás. A lényeg az: a férj nem tér vissza és a holtaknyilvánítás is hatályos és ez esetben kellene egy elfogadható jogi viaduktot meg-szerkeszteni.

Ezzel szemben visszamutatok az 1348—1352. §-ok helyes értelmezésére, ahol a korábbi házasságot az új házasságkötéssel tekinti megszüntnek és nem a holtaknyilvánítás által.

Ugy a magyar, mint a német felfogás ismertetése után mondhatom, hogy a vitát lehet a végtelenségig folytatni, ha a törvény rendszerében hol az egyik, hol a másik fejezet rendelkezéseiből indulunk ki és szétválasztandó dolgokat összezavarunk. A gyermek törvényességének kérdése azonban vitán felül a házasság jogintézményével áll szoros kapcsolatban — és a holtaknyilvánítással csak másodlagosan.

A kifejtettek után mindenki előtt nyilvánvaló, hogy a házasság fennállásának kikapcsolásával a holtaknyilvánítás után 10 hó múlva született gyermek kétséget kizáróan törvénytelen! Efelett kár vitázni. Erre kár szót vesztegetni. De a vita magja éppen az, hogy az ilyenként született gyermek törvényességének kérdésénél kikapcsolat-e a H. T. 74. §-ának az a rendelkezése, hogy a házasság a holtaknyilvánítással nem szűnik meg; ezt csak az újabb házasságkötés ténye vonja maga után. Én bármelyik gondolatmenetbe be tudok kapcsolódni, de ebben a kérdésben a magyar házassági törvény rendszere szerint kell gondolkozni!

Ide vonatkozólag utalok a H. T. 105—107. §-ra. Az ágytól és asztaltól való elválasztás esetén: a vagyoni jogi viszonyok tekintetében az ágytól és asztaltól való elválasztás a felbontás hatályával bír, de az elválasztás után született gyermek törvényes, ha a férj teljesen el is tűnt a láthatárról. Ez is a H. T. rendszerének a folyománya!

III.

Az anyakönyvezéssel, mint közokirati ténnyel szemben az ellenkező mindig bizonyítható, ámde kérdésünk szempontjából jellegzetes a kormány álláspontja.

a) A belügyminiszter kijelentette: oly esetben, midőn a *törvényes házasság tartama* alatt született gyermek születési anyakönyvébe annak törvényes atyja által való el *nem* ismerése; vagy a bejelentő anyának az a nyilatkozata, hogy bejelentett gyermeke nem törvényes férjétől származik; avagy az a körülmény jegyeztetett be, hogy a gyermek *törvényes szülei nem élnek együtt*: ezen szabálytalanságok helyrehozatala tulajdonkép kiigazítási útra tartoznék stb... (1897. IV. 30. 37858.)

b) Bm. miniszter: nem ajánlatos a nő férjét értesíteni arról, hogy a törvényes vélelem (a házasság törvényes fennállása) alapján őt jegyezték be az anyakönyvbe a gyermek törvényes atyja gyanánt, mert... a családi viszonyokba való ez a hivatalos beavatkozás alig igazolható gyámkodás volna (1906. VII. 27. 62729.).

c) A házasság törvényes fennállása alatt született gyermek törvényes atyjának a férj lévén tekintendő, ehhez képest a születési eset, — habár a férj több év óta távol van is — mint *törvényes születés* jegyzendő be és a *magát természetes atyjának* valló egyén részéről az elismerés bejegyzése iránt emelt kérelem elutasítandó. (Bm. 1896. I. 5. 110—321/1895.)¹⁵

Ezekre a kormányi intézkedésekre csupán abból a nézőpontból kívántam reámutatni, hogy a magyar jogrendszer egységes hálózatában bárhol is merül fel a holtaknyilvánítás után 10 hó múlva született gyermek törvényességének kérdése, a jogelv mindig a törvényesség vélelmének a védelme. Ez foly a H. T. 74. §-ban foglalt abból a jogszabályból, hogy a *házasság* csak a feleség újabb férjhezmenetelével szűnik meg.

Az anyakönyvi kiigazítás és a polgári bírói hatáskör (Pp. 2. §.) szempontjából a Kúria álláspontja:

„a gyermek törvénytelen származásának kimondása iránti per a polgári perútra tartozik: akár minenkivel szemben hatályos ítélet meghozását kéri a fél;

¹⁵ Dr. Szladits cikkének 3. pontjában arra utal, hogy a holtak nyilvánítás anyakönyvezendő lévén, a Kúria által 7185/1925. sz. alatt elbírált perre nem is volt szükség, hanem egyszerűen elegendő lett volna az anyakönyvi kiigazítási eljárás (1904:XXXVI. t.-c. 18. §. és 8000/1906. Bn. sz. rendelet 151—158. §.)

Az kétségtelen, hogy az 1894:XXXIII. t.-c. 74. §-a értelmében a holtak nyilvánítás — a hivatalból közölt bírói ítélet illetve határozat alapján anyakönyvezendő. Ez a tény azonban a H. T. 74. §-ban foglalt azt a jogszabályt, hogy a *házasság* csak az újabb házasságkötés által szűnik meg — nem hatálytalanítja! Tehát a házasság jogi fennállása ezt követően is nem ignorálható jogállapot.

abár pedig a férj halála után a gyermek törvényteleniségétől függő jogok érvényesítése kapcsán merül föl annak a szüksége, hogy a gyermek származása megállapíttassék.

Az ily tartalmú kereseti kérelem elbírálásánál közömbös, hogy van-e anyakönyvi kiigazításnak is helye — s erre azért a m. kir. Kúria terjeszkedik ki. (K. P. III. 9211/1926.)

A kormány és a bíróság ily elvi álláspontja mellett — a status-perék és a vagyonjogi perék structuráját is figyelembe véve — minden kétséget kizáró jogszabály, hogy:

I. a) A holtak nyilvánított férfi házassága a holtá nyilvánítás tényével nem szűnik meg; ezt egy további tény szünteti meg: a feleség házasság kötése. Odáig a házasság jogilag fennáll.

b) A házasság jogi fennállása alatt született gyermek törvényesnek vélelmezendő.

c) A férj holtak nyilvánítása után a gyermek

A törvényhozónak ez a kifejezett és félre nem érthető szándéka a családi állapot védelmét célozza. A kérdés az, hogy a családi kapcsolat jogi fennállása befolyásolja-e a gyermek status-állapotát. vagy nem? Semmiféle törvénymagyarázati mesterkedés sem tagadhatja, hogy a házasság jogi fennállása a fennállás ideje alatt született gyermek-státusz állapotát befolyásolja! Ez a törvényből folyó logikai kényszerűség.

A H. T. 74. §-nak rendelkezését a holtak nyilvánítás után 10 hó múltán született gyermek status-állapotánál csak akkor lehetne figyelmen kívül hagyni, ha a törvény azt is kimondaná: a holtak nyilvánítás után a 10 hó elteltével született gyermek — a házasság jogi fennállása dacára — házasságon kívül született gyermeknek tekintendő.

Ez a helyzetet kétségtelenné tenné. A codicatorok ezt az ártatlan tartalmú törvénykiegészítést könnyen felvehetnék, ha a H. T. rendszerével azt a mondatot összeegyeztetőnek találjuk.

Ennek a kimondásáig azonban hibás dr. Szladitsnak az a következtetése, hogy: a H. T. 73. §. 2. bekezdése épen azért szögezte le a holtak nyilvánító ítélet vélelmi erejét külön a házasság megszűnésével kapcsolatban, hogy ezzel biztosítsa a polgári tisztviselő és az anyakönyv-vezető perenkívüli funkciója körében is a holtak nyilvánító ítélet teljes bizonyító erejét arra a tényre vonatkozólag, hogy a házasság az eltűntnek halálával megszűnt. Ez a §. ugyanis — igaz hogy csak zárójelben — a házasság megszűnését az új házasság megkötésével tekinti megszűntnek s így dr. Szladits okfejtése sántít. — Az anyakönyvvezetők a HT. 74. §-át is ismerik.

törvényességét contra-omes (mindenkivel szemben hatályos módon) a férfi már nem támadhatja.

II. A férj holtak nyilvánítása után a gyermek törvényességének a megtámadása már csak egyes vagyoni jogi kérdésekkel kapcsolatosan incidentaliter történik és történhetik.

Gyakorlatilag itt mutatkozik a kérdés további ketté osztása.

Más a kérdés megoldása:

a) a férj holtak nyilvánítása után az örökösödési és egyéb vagyoni jogi kérdésekkel kapcsolatban és más

β) a holtak nyilvánítás után 10 hó elteltével született gyermek tartása kérdésében.

Ad a) A 16. sorsz. elvi határozat szerint:

„A gyermeknek törvényes származását egyedül a férj van jogosítva megtámadni és ez a jog a férj örökösire csak abban az esetben száll át, ha a férj a gyermek létezéséről tudomással nem bírt, vagy...

Ez a jogszabály az örökösödési perekben is alkalmazandó.“

A bírói gyakorlat e kérdésben tiszta: a jogosított örökösök a holtak nyilvánítás után született gyermek törvényességét sikerrel támadhatják.

Kérdés: csak a törvényesnek vélelmezett gyermek és anyja között való örökösödési igény összeütközése esetén az anya jogosított-e örökösödési igény támasztása alapján a saját gyermekével szemben törvényteleniséget felvetni és kimondatni?

Akik a gyermek érdekét fontosabbnak tartják: az anya jogosultságát, az etikai szempontok által vezéreltetve, a vagyon megszerezhetése céljából nem ismerhetik el.

Akik a jog következetes alkalmazását tartják szem előtt: az anyának mint feleségnek, tehát törvényes öröklésre hivatott házastársnak a gyermek törvényességét támadható jogosultságát el kell, hogy ismerjék!

Más lesz a helyzet, ha a természetes nemzővel szemben való jog érvényesítése szempontjából a gyermek fogja a saját törvényteleniségének kimondását kérni.

Ad b) Az ideiglenes gyermektartás kérdésében a jogi constructio más.

A holtak nyilvánítás után a tartásra kötelezett anya, az atya utáni vagyon és a tartásra kötelezett nagyszülők állanak előtérben.

A tartás szempontjából tehát a természetes nemzővel való jogviszony a gyermek törvényességének vételeme folytán fel nem állítható.¹⁶

A házasság jogilag fennáll s erre a tétel:

a) A házasság jogi fennállása alatt az anya a nemzés ténye alapján a házassági kötelék keretén kívül álló személlyel szemben tartási igényt nem érvényesíthet.

Az anya tehát a tartásra irányuló keresetével feltétlenül elutasítandó.¹⁷

b) Más tehát a helyzet, ha a gyermek (kiskorúsága esetén a gyámhatóság határozatához képest) a saját törvényességének feláldozásával a saját törvénytelenségének megállapítását/kívánná — a természetes nemzővel szemben érvényesíthető jogai szempontjából.

¹⁶ A H. T. 74. §-nak a fentiekben kifejtett jogi konstrukciója szempontjából utalunk a H. T. 107. és 141. §-ok rendelkezéseire is, amelyek szerint a *törvény* maga létesíti az *ágy* és *asztaltól* való elválasztás kimondása által a házassági életközösség megszűnését és *vagyonjogi* vonatkozásban és a *bontóítélet* hatályával bír. *Ezzel szemben:* a törvény a házasságot és az ebben kapcsolódó személyi-állapotokat fennállónak tartja. (106. §.) A *vételelem* ez esetben is az, hogy az *elválasztó* ítélet kimondása után született gyermek is törvényes.

A Mt. tervezetéhez csatolt indokolás is ezt mondja. A Mt. figyelemmel arra, hogy a házassági kötelék *jogilag* ilyenkor is fennáll a *törvényes vételelem* ehhez *kapcsolódik*, a *törvényes származás vételemtől az ágytól és asztaltól történt elválasztás idején fogant gyermekekre is kiterjeszti*.

A H. T. 74. §-ának is ez a jogi konstrukciója. A házasság *fennáll* a feleség férjhez meneteléig. Az esetleg visszatérő férj — folytatja az eddig fennállott házasságot. Csak az új házasságkötés változtatja meg a jogi helyzetet.

¹⁷ A m. kir. Kúria ide is vonatkoztatván 1902. XI. 5-én 4793. sz. határozatban oly szabatosan és mélyre világítóan mondja — a pécsi táblával szemben:

A törvényes születés kétségbe vonásának s illetően megtámadásának joga ennek életében nem első sorban, hanem egyedül és *kizárólag* a férjet és csak halála után illeti meg azokat az örökösöket akik a törvényes születés fenntartásával jogaikban csorbát szenvednének.

Jegyzeteim elég adatot szolgáltatnak — gondolatom szerint — arra, hogy ebben a kérdésben a Kúria állásfoglalásának helyessége trottoire-kritikával nem igen tisztázható. A trottoire-kritikusokkal szemben talán az a szálló-ige a legtalálóbb: barba non fecit philosophum.

Erre nézve a Mt. 181. §. II. bekezdésének jogrendszere fog törvényes alapot nyújtani. (188. §.)

Mindezekből logikai kényszerűséggel folyik, hogy a férj holtnak nyilvánítása után — a feleség ujabbi férjhezmenetele előtt született gyermek tartása iránt az anya a *nemzés ténye* alapján a házassági köteléken kívül álló nemzővel szemben tartási pert sikerrel nem indíthat.

Az erkölcs a saját épségének rovására nem tűr kicsinyeskedő alkudozást!

Részvényesi felelősség.

Még annak a furfangos és agyafurt jogesetkonstrukciónak is, amelynek neve élet, még annak is több mint félszázadra volt szüksége egy oly jogeset kieszeléséhez, amely a részvényesi felelősség kérdését is belesodorta a bírói ítélkezés forgatagába. Amennyire ez esetgyűjteményeinkből hamarosan megállapítható, a Kt. fennállása alatt nem merült fel kétely a tekintetben, hogy a részvénytársaság részvényeseinek felelőssége nem mehet túl a Kt. 168. és az ezt követő szakaszok egynémely részletrendelkezéseiben foglalt kötelezettségeken. Ugylátszik azonban, hogy a jogviszonyokra is talál a költőnek ez a mondása: „Omne capax movet urna nomen.” Vagyis magyarrá lefordítva, minden földi halandóra előbb-utóbb rákerül egyszer a sor. Jogi nyelven szólva, mindenki bele kerül egyszer az igazságszolgáltatás utcájába. Ez a végzet teljeseedett be a részvényeseken is. Ami több mint 50 éven keresztül részvényjogi dogmának látszott, hogy t. i. a részvényesek a társaság céljához és kötelezettségéhez egyébbel, mint a részvények névértékének az alapszabályok által meghatározott befizetésével járulni nem tartoznak, — azt most a praxis egyszerre kikezdeni látszik. S ami leginkább szembeötlő, az az, hogy a részvényesnek törvényileg maximált felelősségét nem a részvénytársasággal szemben, hanem a társasági hitelezők javára kívánják kiterjeszteni. Sőt olyan felfogás is megnyilatkozott, amely az igazgatósági felelősség mintájára analógia útján akarta a részvényesek felelősségét megállapítani.

Ilyen előzmények után annál is indokoltabb a felvetett kérdésnek megtárgyalása, mert az egyes bírói határozatoknak nem pontos idézése, vagy az egyes mondatoknak excerpálása és azoknak jogi tételekként való felállítása tapasztalatszerűleg sok új jogvitára szolgáltathat alkalmat. A közönség, s hozzá tehetjük, a jogászai közönség nagyrésze is könnyen hajlamos felületes szemléletre